

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ

Методичні рекомендації з виконання домашніх завдань

з дисципліни «Економічна діагностика»

для студентів 1 курсу

за спеціальністю 051 «Економіка»

спеціалізацією «Економіка підприємства»

Укладач: к.е.н., доцент, Коваленко Н.В.

Методичні рекомендації з виконання домашніх
завдань

розглянуті та схвалені

на засіданні кафедри економіки повітряного
транспорту

Протокол № 18 від «27» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри _____ Ареф'єва О.В.

Фінансова діагностика є обов'язковою складовою фінансового менеджменту будь-якого підприємства. Її завданням є визначення прийнятних параметрів роботи підприємства і незадовільних параметрів, які вимагають оперативного втручання.

Фінансова діагностика підприємства передбачає систематичну й усебічну оцінку його діяльності з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу. Це уможливорює критичну оцінку фінансових результатів діяльності підприємства як у статистиці, так і в динаміці, створює передумови для визначення проблем у фінансовій діяльності та способів ефективного використання фінансових ресурсів, а також їх раціонального розміщення.

Фінансовий стан підприємства є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства; він визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, які відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Під час виконання домашнього завдання студенти набувають практичних навичок розрахунку фінансових показників підприємства, закріплюють теоретичні знання з прийомів та методів фінансової діагностики підприємства.

Домашнє завдання є також найважливішим етапом у підготовці студентів до дипломного проектування, дає інструмент для вирішення практичних завдань в області економіки, організації і управління виробництвом на підприємстві.

ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ І ОФОРМЛЕННЯ

1. Домашнє завдання виконується індивідуально по варіантах завдання й оформляється на зброшурованих стандартних аркушах паперу (формат А4), що заповнюються тільки з однієї сторони, сторінки необхідно пронумерувати і залишити поля для зауважень викладача.

2. Титульний аркуш слід оформляти за встановленим зразком (додаток 1).

3. Пояснювальна записка може містити як друкований, так і рукописний матеріал. При цьому для числових результатів розрахунків обов'язково треба вказувати одиниці виміру значень наведених величин і пояснювати за допомогою яких формул вони отримані. Треба також пояснювати, які вихідні дані використовувалися при розрахунках за формулами.

4. У пояснювальній записці мають бути:

- вихідні дані із зазначенням одиниць виміру;
- мета і завдання домашнього завдання (додаток 2);
- результати розрахунку у формі, що є зручною для студента;
- висновки і рекомендації за результатами розрахунків.

5. Назви основних розділів пояснювальної записки рекомендується наводити відповідно до переліку тих задач, що вирішуються у контрольній роботі.

6. Всі вихідні дані та результати розрахунків всіх показників рекомендується наводити у табличній формі. Якщо таблиці заповнюються вручну, рекомендується заздалегідь заготувати для цього незаповнені бланки.

ЗМІСТ ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ

Метою домашнього завдання є практичне засвоєння методики фінансової діагностики підприємства. Для досягнення цієї мети в контрольній роботі вирішуються такі завдання:

- провести аналіз динаміки та структури показників, наведених у згаданих формах (горизонтальний та вертикальний аналіз відповідно);
- розрахувати фінансові коефіцієнти, згруповані за відомими критеріями (ліквідності, фінансової сталості, обіговості, прибутковості);
- результати розрахунків надати у відповідних таблицях;
- прокоментувати отримані результати;
- за результатами діагностики запропонувати загальні напрямки покращення фінансового стану підприємства.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ ТА ЗАГАЛЬНІ ВИХІДНІ ДАНІ

На основі самостійно віднайдених у доступних джерелах інформації форм фінансової звітності (форма №1 «Баланс підприємства», форма №2 «Звіт про фінансові результати», форма №3 «Звіт про рух грошових коштів», форма №4 «Звіт про власний капітал» та форма №5 «Примітки до річної фінансової звітності») по обраному підприємству за 2 роки здійснити фінансову діагностику цього підприємства. Для здійснення фінансової діагностики слід провести горизонтальний, вертикальний аналіз звітності, а також аналіз фінансового стану підприємства з використанням фінансових коефіцієнтів, що включає сім блоків: операційний аналіз, аналіз

операційних витрат, аналіз управління активами, аналіз ліквідності, аналіз довгострокової платоспроможності, аналіз прибутковості, аналіз майнового стану підприємства.

ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ

1. Горизонтальний аналіз

Сутність горизонтального аналізу полягає в порівнянні показників фінансової звітності попереднього і звітного періодів. При цьому здійснюється постатейне співставлення звітів, визначаються абсолютні та відносні відхилення конкретних фінансових показників.

Аналізуючи динаміку валюти балансу, порівнюють її значення на початок і на кінець звітного періоду (строки 280 та 640 Балансу підприємства). Зменшення валюти Балансу на кінець періоду свідчить про скорочення обсягів господарської діяльності підприємства.

Узагальнене представлення горизонтального аналізу Активу і Пасиву Балансу підприємства разом з методикою його здійснення наведене в Додатку 3.

2. Вертикальний аналіз

Вертикальний аналіз є аналізом внутрішньої структури звітності.

При здійсненні такого аналізу узагальнюючий показник приймається за 100%, а кожна його складова обчислюється як питома вага (частка від 100%).

Узагальнюючими показниками є підсумки Балансу (Актив, Пасив), обсяг реалізованої продукції відповідно до Звіту про фінансові результати. За допомогою цього методу аналізу з'ясовують, яку питому вагу в групі чи підгрупі узагальнюючих показників займає та чи інша стаття. Це дає можливість визначити вплив кожної складової узагальнюючого показника на фінансову діяльність підприємства.

Узагальнене представлення вертикального аналізу Активу і Пасиву Балансу підприємства разом з методикою його здійснення наведене в Додатку 4.

Стійкий фінансовий стан підприємства формується в процесі його виробничо-господарської діяльності. Тому об'єктивну оцінку фінансового стану можна здійснити, застосувавши не тільки вказані прийоми горизонтального і вертикального аналізу, але й комплекс відповідних фінансових коефіцієнтів.

3. Аналіз фінансового стану підприємства з використанням фінансових коефіцієнтів

Розглянемо докладніше класифікацію і порядок розрахунку комплексу основних фінансових коефіцієнтів для детальної та всебічної оцінки фінансового стану підприємства.

Аналіз фінансового стану підприємства з використанням фінансових коефіцієнтів включає сім блоків:

1. Операційний аналіз.
2. Аналіз операційних витрат.
3. Аналіз управління активами.
4. Аналіз ліквідності.
5. Аналіз довгострокової платоспроможності.
6. Аналіз прибутковості.
7. Аналіз майнового стану підприємства.

1. Операційний аналіз передбачає розрахунок коефіцієнта росту валових продажів (Крпв), коефіцієнта валового доходу (Квд), коефіцієнта операційного прибутку (Коп), коефіцієнта чистого прибутку (Кчп) за формулами:

$$\text{Крпв} = (\text{Виручка за звітний рік} - \text{Виручка за попередній рік}) / \text{Виручка за попередній рік}$$
 тобто за даними форми 2 (у формулах - ф.2) слід підставляти такі показники

$$\text{Крпв} = (\text{ст.3(010)ф.2} - \text{ст.4(010)ф.2}) / \text{ст.4(010)ф.2}$$

$$\text{Квд} = \text{Валовий прибуток (збиток)} / \text{Виручка від реалізації}$$

тобто за даними форми 2 слід підставляти наступні показники окремо для звітного, окремо для базового років:

$$\text{Квдзв} = \text{ст.3(050 чи 055)ф.2} / \text{ст.3(010)ф.2}$$

$$\text{Квдбаз} = \text{ст.4(050 чи 055)ф.2} / \text{ст.4(010)ф.2}$$

$$\text{Коп} = \text{Прибуток до сплати процентів та оподаткування (збиток)} / \text{виручка від реалізації}$$

тобто за даними форми 2 слід підставляти наступні показники окремо для звітного, окремо для базового років:

$$\text{Копзв} = \text{ст.3(170 чи 175)ф.2} / \text{ст.3(010)ф.2}$$

$$\text{Копбаз} = \text{ст.4(170 чи 175)ф.2} / \text{ст.4(010)ф.2}$$

$$\text{Кчп} = \text{Чистий прибуток (збиток)} / \text{Виручка від реалізації}$$

тобто за даними форми 2 слід підставляти наступні показники окремо для звітнього, окремо для базового років:

$$\text{Кчпзв} = \text{ст.3(220 чи 225)ф.2/ст.3(010)ф.2}$$

$$\text{Кчпбаз} = \text{ст.4(220 чи 225)ф.2/ст.4(010)ф.2}$$

2. **Аналіз операційних витрат** передбачає розрахунок коефіцієнта витрат на 1 грн. реалізованої продукції (Крп), коефіцієнта адміністративно-збутових витрат на 1 грн. реалізованої продукції (Каз), коефіцієнта фінансових витрат та витрат від участі в капіталі на 1 грн. реалізованої продукції (Кфв) за формулами:

$$\text{Крп} = \text{Собівартість реалізованої продукції} / \text{Виручка від реалізації}$$

тобто за даними форми 2 слід підставляти наступні показники окремо для звітнього, окремо для базового років:

$$\text{Крпзв} = \text{ст.3(040)ф.2/ст.3(010)ф.2}$$

$$\text{Крпбаз} = \text{ст.4(040)ф.2/ст.4(010)ф.2}$$

$$\text{Каз} = \text{Витрати на реалізацію та управління} / \text{Виручка від реалізації}$$

тобто за даними форми 2 слід підставляти наступні показники окремо для звітнього, окремо для базового років:

$$\text{Каззв} = (\text{ст.3 (070) ф.2} + \text{ст.3 (080) ф.2} + \text{ст.3 (090) ф.2}) / \text{ст.3 (010) ф.2}$$

$$\text{Казбаз} = (\text{ст.4 (070) ф.2} + \text{ст.4 (080) ф.2} + \text{ст.4 (090) ф.2}) / \text{ст.4 (010) ф.2}$$

$$\text{Кфв} = \text{Фінансові витрати та втрати від участі в капіталі} / \text{Виручка від реалізації}$$

тобто за даними форми 2 слід підставляти наступні показники окремо для звітнього, окремо для базового років:

$$\text{Кфвзв} = (\text{ст.3 (140) ф.2} + \text{ст.3 (150) ф.2}) / \text{ст.3 (010) ф.2}$$

$$\text{Кфвбаз} = (\text{ст.4 (140) ф.2} + \text{ст.4 (150) ф.2}) / \text{ст.4 (010) ф.2}$$

3. **Аналіз управління активами** передбачає розрахунок коефіцієнтів оборотності активів (Коа), оборотності необоротних активів (Кна), оборотності чистих активів (Кча), оборотності дебіторської заборгованості (Кдз), середнього періоду погашення (періоду інкасації) дебіторської заборгованості (Тдз), оборотності запасів по реалізації (Кзр), оборотності запасів по собівартості (Кзс), оборотності кредиторської заборгованості (Ккз), середнього періоду погашення кредиторської заборгованості (Ткз) за формулами:

$$\text{Коа} = 2 \times \text{Виручка від реалізації} / (\text{активи, разом на початок року} + \text{активи, разом на кінець року})$$

тобто за даними форми 1 та форми 2 слід підставляти наступні показники:

$$\text{Коа} = 2 \times \text{ст.3(010)ф.2} / (\text{ст.3(280)ф.1} + \text{ст.4(280)ф.1})$$

$$\text{Кна} = 2 \times \text{Виручка від реалізації} / (\text{необоротні активи на початок року} + \text{необоротні активи на кінець року})$$

$$\text{Кна} = 2 \times \text{ст.3(010)ф.2} / (\text{ст.3(080)ф.1} + \text{ст.4(080)ф.1})$$

$$\text{Кча} = 2 \times \text{Виручка від реалізації} / ((\text{активи, разом на початок року} + \text{активи, разом на кінець року} - (\text{поточні зобов'язання на початок року} + \text{поточні зобов'язання на кінець року})))$$

тобто за даними форми 1 та форми 2 слід підставляти наступні показники:

$$\text{Кча} = 2 \times \text{ст.3(010)ф.2} / ((\text{ст.3(280)ф.1} + \text{ст.4(280)ф.1} - (\text{ст.3(620)ф.1} + \text{ст.4(620)ф.1})))$$

$$\text{Кдз} = 2 \times \text{Виручка від реалізації} / (\text{дебіторська заборгованість на початок року} + \text{дебіторська заборгованість на кінець року})$$

тобто за даними форми 1 та форми 2 слід підставляти наступні показники:

$$\text{Кдз} = 2 \times$$

$$\text{ст.3(010)ф.2} / ((\text{ст.3(050+160+170+180+190+200+210)ф.1} + \text{ст.4(050+160+170+180+190+200+210)ф.1}))$$

$$\text{Тдз} = 365 / \text{коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості}$$

$$\text{Кзр} = 2 \times \text{Виручка від реалізації} / (\text{запаси на початок року} + \text{запаси на кінець року})$$

тобто за даними форми 1 та форми 2 слід підставляти наступні показники:

$$\text{Кзр} = 2 \times \text{ст.3(010)ф.2} / ((\text{ст.3(100+110+120+130+140)ф.1} + \text{ст.4(100+110+120+130+140)ф.1}))$$

$$\text{Кзс} = 2 \times \text{Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)} / (\text{Запаси на початок року} + \text{запаси на кінець року})$$

тобто за даними форми 1 та форми 2 слід підставляти наступні показники:

$$\text{Кзс} = 2 \times \text{ст.3(040)ф.2} / ((\text{ст.3(100+110+120+130+140)ф.1} + \text{ст.4(100+110+120+130+140)ф.1}))$$

$$\text{Ккз} = 2 \times \text{Виручка від реалізації} / (\text{Кредиторська заборгованість на початок року} + \text{кредиторська заборгованість на кінець року})$$

тобто за даними форми 1 та форми 2 слід підставляти наступні показники:

$$\text{Ккз} = 2 \times \text{ст.3(010)ф.2} / (\text{ст.3(530)ф.1} + \text{ст.4(530)ф.1})$$

Ткз=365/Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості

4. Аналіз ліквідності вказує на спроможність підприємства перетворити активи на грошові кошти швидко і без втрат ринкової вартості.

Оцінюючи ліквідність підприємства, аналізують достатність поточних (оборотних) активів для погашення поточних зобов'язань - короткострокової кредиторської заборгованості.

При оцінці ліквідності розраховують такі показники:

1. Коефіцієнт покриття.
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності.
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності.
4. Чистий робочий капітал.

Коефіцієнт покриття (коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт загальної ліквідності) (Кп) дає загальну оцінку ліквідності активів, вказуючи на те, скільки гривень поточних активів підприємства припадає на одну гривню поточних зобов'язань. Він розраховується за формулою:

$$Кп = (\text{Оборотні активи} + \text{Витрати майбутніх періодів}) / (\text{Поточні зобов'язання} + \text{Доходи майбутніх періодів})$$

тобто за даними форми 1 для його обчислення слід підставляти наступні показники окремо для звітного, окремо для базового періодів:

$$Кп_{\text{баз}} = (\text{ст.3 (260)ф.1} + \text{ст.3 (270) ф. 1}) / (\text{ст.3 (620) ф. 1} + \text{ст.3 (630) ф. 1})$$

$$Кп_{\text{зв}} = (\text{ст.4 (260)ф.1} + \text{ст.4 (270) ф. 1}) / (\text{ст.4 (620) ф. 1} + \text{ст.4 (630) ф. 1})$$

Коефіцієнт швидкої ліквідності (так званий коефіцієнт «лакмусу») (Кшл), на відміну від коефіцієнта покриття, вказує на якість використання оборотних активів. Він розраховується за формулою:

$$Кшл = (\text{Оборотні активи} - \text{Запаси} + \text{Витрати майбутніх періодів}) / (\text{Поточні зобов'язання} + \text{Доходи майбутніх періодів})$$

тобто за даними форми 1 для його обчислення слід підставляти наступні показники окремо для звітного, окремо для базового періодів:

$$Кшл_{\text{баз}} = (\text{ст.3 (260)ф.1} - (\text{ст.3(100+110+120+130+140)ф.1}) + \text{ст.3 (270) ф. 1}) / (\text{ст.3 (620) ф.1} + \text{ст.3 (630) ф.1})$$

$$Кшл_{\text{зв}} = (\text{ст.4 (260)ф.1} - (\text{ст.4(100+110+120+130+140)ф.1}) + \text{ст.4 (270) ф. 1}) / (\text{ст.4 (620) ф. 1} + \text{ст.4 (630) ф. 1})$$

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (КАЛ) показує, яка частина поточних зобов'язань може бути погашеною негайно. Цей показник найточніше відтворює мобільність грошових коштів підприємства. Він розраховується за формулою:

$$Кал = \text{Грошові кошти та їх еквіваленти} / (\text{Поточні зобов'язання} + \text{Доходи майбутніх періодів})$$

тобто за даними форми 1 для його обчислення слід підставляти наступні показники окремо для звітного, окремо для базового періодів:

$$Кал_{\text{баз}} = (\text{ст.3 (230)ф.1} + \text{ст.3 (240) ф. 1}) / (\text{ст.3 (620) ф.1} + \text{ст.3 (630)ф.1})$$

$$Кал_{\text{зв}} = (\text{ст.4 (230)ф.1} + \text{ст.4 (240) ф. 1}) / (\text{ст.4 (620) ф. 1} + \text{ст.4 (630) ф. 1})$$

Для оцінки платоспроможності та фінансової стійкості підприємства слід також розрахувати *чистий робочий капітал підприємства* (ЧРК). Його наявність свідчить про те, що підприємство спроможне не тільки сплатити поточні борги, але й має фінансові ресурси для розширення діяльності та інвестування найбільш прибуткових видів діяльності. Він розраховується за формулою:

$$ЧРК = (\text{Оборотні активи} + \text{Витрати майбутніх періодів}) - (\text{Поточні зобов'язання} + \text{Доходи майбутніх періодів})$$

тобто за даними форми 1 для його обчислення слід підставляти наступні показники окремо для звітного, окремо для базового періодів:

$$ЧРК_{\text{баз}} = (\text{ст.3 (260)ф.1} + \text{ст.3 (270) ф. 1}) - (\text{ст.3 (620) ф.1} + \text{ст.3 (630) ф.1})$$

$$ЧРК_{\text{зв}} = (\text{ст.4 (260)ф.1} + \text{ст.4 (270) ф. 1}) - (\text{ст.4 (620) ф. 1} + \text{ст.4 (630) ф. 1})$$

5. Аналіз довгострокової платоспроможності характеризує фінансову стійкість підприємства на перспективу з позицій структури коштів, а також залежність підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів. При цьому аналізі використовують наступні коефіцієнти:

1. Коефіцієнт концентрації власного капіталу.
2. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу.
3. Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу.
4. Коефіцієнт забезпечення по кредитах.

Коефіцієнт концентрації власного капіталу (коефіцієнт автономії) (Квк) визначає питому вагу коштів власників підприємства в загальній сумі засобів, вкладених в майно підприємства. Він характеризує можливість підприємства виконати свої зовнішні зобов'язання за рахунок використання власних коштів і розраховується за формулою:

$$\text{Квк} = \text{Власний капітал} / \text{Активи підприємства}$$

тобто за даними форми 1 слід підставляти наступні показники окремо для звітного, окремо для базового періодів:

$$\text{Квк}_{\text{баз}} = \text{ст.3(380)ф.1} / \text{ст.3(280)ф.1}$$

$$\text{Квк}_{\text{зв}} = \text{ст.4 (380) ф.1} / \text{ст.4 (280) ф.1}$$

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу (Кзк) є протилежним за змістом попередньому коефіцієнту. Він характеризує питому вагу залучених коштів в загальній сумі засобів, вкладених в майно підприємства, і розраховується за формулою:

$$\text{Кзк} = \text{Залучений капітал} / \text{Активи підприємства}$$

тобто за даними форми 1 слід підставляти наступні показники окремо для звітного, окремо для базового періодів:

$$\text{Кзк}_{\text{баз}} = (\text{ст.3(430)ф.1} + \text{ст.3(480)ф.1} + \text{ст.3(620)ф.1} + \text{ст.3(630)ф.1}) / \text{ст.3(280)ф.1}$$

$$\text{Кзк}_{\text{зв}} = (\text{ст.4 (430) ф.1} + \text{ст.4 (480) ф.1} + \text{ст.4 (620) ф.1} + \text{ст.4 (630) ф.1}) / \text{ст.4 (280) ф.1}$$

Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу (Кзв) дає узагальнену оцінку фінансової стійкості підприємства. Він розраховується за формулою:

$$\text{Кзв} = \text{Залучений капітал} / \text{Власний капітал}$$

тобто за даними форми 1 слід підставляти наступні показники окремо для звітного, окремо для базового періодів:

$$\text{Кзв}_{\text{баз}} = (\text{ст.3(430)ф.1} + \text{ст.3(480)ф.1} + \text{ст.3(620)ф.1} + \text{ст.3(630)ф.1}) / \text{ст.3 (380) ф.1}$$

$$\text{Кзв}_{\text{зв}} = (\text{ст.4 (430) ф.1} + \text{ст.4 (480) ф.1} + \text{ст.4 (620) ф.1} + \text{ст.4 (630) ф.1}) / \text{ст.4 (380) ф.1}$$

Коефіцієнт забезпечення по кредитах (коефіцієнт покриття процентів) (Ккред) дає можливість оцінити потенційну можливість підприємства погасити зовнішні запозичення. Він вказує на ступінь захищеності кредиторів від несплати процентних платежів і обчислюється за формулою:

$$\text{Ккред} = (\text{Прибуток до оподаткування} + \text{Виплата процентів}) / \text{Фінансові витрати}$$

тобто за даними форми 2 слід підставляти наступні показники окремо для звітного, окремо для базового років:

$$\text{Ккред}_{\text{зв}} = (\text{ст.3 (170 чи 175) ф.2} + \text{ст.3 (150) ф.2}) / \text{ст.3 (140) ф.2}$$

$$\text{Ккред}_{\text{баз}} = (\text{ст.4 (170 чи 175) ф.2} + \text{ст.4 (150) ф.2}) / \text{ст.4 (140) ф.2}$$

6. Загальновідомо, що на короткострокову та довгострокову платоспроможність підприємства впливає його можливість отримувати прибуток. В цьому зв'язку необхідно *здійснити аналіз прибутковості* діяльності підприємства за показником рентабельності, який є якісним аспектом ефективності його роботи.

При здійсненні цього аналізу необхідно визначити показники:

1. Рентабельності продажів.
2. Рентабельності активів.
3. Рентабельності капіталу.

Показник рентабельності продажів (Рпр) характеризує, який прибуток з однієї гривні продажів отримує підприємство. Він розраховується за формулою:

$$\text{Рпр} = \text{чистий прибуток/збиток/виручка від реалізації продукції}$$

тобто за даними форми 2 слід підставляти наступні показники окремо для звітного, окремо для базового років:

$$\text{Рпр}_{\text{зв}} = \text{ст.3(220 чи 225) ф.2} / \text{ст.3(010)ф.2}$$

$$\text{Рпр}_{\text{баз}} = \text{ст.4(220 чи 225) ф.2} / \text{ст.4(010)ф.2}$$

Показник рентабельності активів (Ра) характеризує, наскільки ефективно підприємство використовує наявні активи для отримання прибутку, тобто показує, який прибуток приносить кожна гривня, вкладена в активи підприємства. Він розраховується за формулою:

$$\text{Ра} = (2 \times \text{чистий прибуток (збиток)}) / (\text{активи, разом на кінець року} + \text{активи, разом на кінець року})$$

тобто за даними форми 1 та форми 2 слід підставляти наступні показники:

$$\text{Ра} = (2 \times \text{ст.3(220 чи 225) ф.2}) / (\text{ст.3(280) ф.1} + \text{ст.4 (280) ф.1})$$

Показник рентабельності капіталу (Рк) характеризує ефективність використання підприємством власного капіталу. Він визначається як співвідношення чистого прибутку та середньорічної вартості власного капіталу і розраховується за формулою:

$$P_k = (2 \times \text{Чистий прибуток (збиток)}) / (\text{Власний капітал на початок року} + \text{Власний капітал на кінець року})$$

тобто за даними форми 1 та форми 2 слід підставляти наступні показники:

$$P_k = (2 \times \text{ст.3(220)ф.2}) / (\text{ст.3 (380) ф. 1} + \text{ст.4 (380) ф. 1})$$

7. Аналіз майнового стану характеризує кошти, що їх має підприємство у своєму розпорядженні, оцінка яких здійснюється за показниками суми господарських коштів підприємства, питомої ваги активної частини основних фондів, коефіцієнта зносу основних фондів, коефіцієнта оновлення і коефіцієнта вибуття основних фондів підприємства, спосіб розрахунку наведений в табл.1.

Класифікація та спосіб розрахунку показників оцінки майнового стану підприємства.

№ п/п	Показники оцінки	Спосіб розрахунку
1	Сума господарських коштів підприємства	Валюта балансу
2	Питома вага активної частини основних фондів	Вартість активної частини основних фондів / загальна вартість основних фондів
3	Коефіцієнт зносу основних фондів	Сума зносу / первісна вартість основних фондів
4	Коефіцієнт оновлення основних фондів	Вартість введених основних фондів / вартість основних фондів на кінець року
5	Коефіцієнт вибуття основних фондів	Вартість вилучених основних фондів / вартість основних фондів на початок року

Слід підкреслити, що всі описані вище показники фінансового стану підприємства тісно взаємозв'язані. Тому оцінити реальний фінансовий стан підприємства можна лише на підставі використання певного комплексу показників з урахуванням впливу різних факторів на відповідні показники і мети здійснення фінансової діагностики підприємства.

Наведемо коротку змістовну характеристику та певні пояснення деяких фінансових показників щодо прогнозованих тенденцій їх змін.

1. *Сума господарських коштів*, що їх підприємство має у розпорядженні, дає загальну вартісну оцінку активів, які перебувають на балансі підприємства. Зростання цього показника свідчить про збільшення майнового потенціалу підприємства.

2. *Питома вага активної частини основних засобів*. Згідно з нормативними документами під активною частиною основних засобів розуміють машини, обладнання і транспортні засоби (тобто об'єкти II, III та IV груп основних виробничих фондів). Зростання цього показника в динаміці відтворює позитивну тенденцію.

3. *Коефіцієнт зносу основних фондів* характеризує частку зношених основних фондів у загальній їх вартості. Використовується для характеристики дійсного їх стану на підприємстві.

4. *Коефіцієнт оновлення основних фондів* показує, яку частину наявних на кінець звітного періоду основних фондів займають тільки-но введені основні фонди.

5. *Коефіцієнт вибуття основних фондів* показує, яка частина основних фондів, з якими підприємство почало діяльність у звітному періоді, вибула з причини зносу та з інших причин.

6. *Коефіцієнт покриття* характеризує співвідношення оборотних активів і поточних зобов'язань. Для нормального функціонування підприємства цей показник має бути більшим за 1. Його зростання є позитивною тенденцією. Значення показника залежить від щоденної потреби підприємства у вільних грошових ресурсах.

7. *Коефіцієнт швидкої ліквідності* аналогічний коефіцієнту покриття, але обчислюється за вужчим колом поточних активів (з розрахунку виключають найменш ліквідну їх частину - виробничі запаси). Кошти, які можна отримати у разі вимушеної реалізації виробничих запасів, можуть бути суттєво меншими за витрати на їх придбання. За ринкової економіки типовою є ситуація, коли під час ліквідації підприємства отримують 40% і менше від облікової вартості запасів.

8. *Коефіцієнт абсолютної ліквідності* є найжорсткішим критерієм ліквідності активів підприємства і показує, яку частину короткострокових зобов'язань можна за необхідності погасити негайно. Рекомендована нижня межа цього показника - 0,2.

9. *Коефіцієнт покриття запасів (коефіцієнт оборотності запасів по реалізації)* розраховується як співвідношення величини стабільних джерел покриття запасів та їх загальної суми. Якщо значення цього показника є меншим за 1 (одиницю), то поточний фінансовий стан підприємства вважають недостатньо стійким.

10. *Коефіцієнт концентрації власного капіталу* характеризує частку власності самого підприємства у загальній сумі коштів, інвестованих у його діяльність. Чим вищий цей коефіцієнт, тим більш фінансово стійким і незалежним від кредиторів є підприємство. Доповненням до цього показника є коефіцієнт концентрації залученого (позикового капіталу). Сума обох коефіцієнтів дорівнює 1 (одиниці).

11. *Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів*. Зростання цього показника в динаміці також свідчить про посилення залежності підприємства від кредиторів, тобто про зниження його фінансової стійкості.